

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1917 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

I en till riksdagen den 4 maj 1917 avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 352, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Härigenom förordnas, att 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:
för manlig tjänst innehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår;

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 8 saml. 53 häft. (Nr 69.)

för kvinnlig tjänstinnehavare vid uppnådda sextio levnadsår och trettio tjänstår; dock att sådan rätt inträder:

a) för ämneslärarinna vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

b) för yrkesinspektris: vid sextio levnads- och tjugu tjänstår;

c) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien eller Brasilien minst fem år, samt för mästerlots och lots: vid sextio levnads- och trettio tjänstår;

d) för provinsialläkare: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;

e) för fyringenjör och verkmästare vid lotsstyrelsen, befälhavare å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maskinist och uppbördsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reservfyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare samt fyrbiträde, övermontör, stationsmästare, maskinist och montör samt sluss-, bro-, kanal- och hamnvakter vid statens vattenfallsverk, betjante vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

g) för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, anställda såsom överingenjör vid kanalverk och driftingenjör vid kraftverk, för yrkesinspektör och assistent åt yrkesinspektör ävensom underinspektör, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lanthushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettio tre tjänstår;

i) för bevakningspersonalen vid fängvårdsanstalterna, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, postvaktbetjante, följande till statens vattenfallsverk hörande tjänstemän, nämligen överingenjörsassistent, distrikts-

ingenjör, kanalingenjör, kanalinspektör, driftverkmästare, instrumentmakare, reparationsmästare, förman och maskinskötare, länspolismästare och landsfiskal, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, skogsförvaltare och skogsvaktare vid universitetet i Uppsala, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e) och g) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten samt föreståndare och skogsrättare vid statens skogsskolor, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

k) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

l) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

7 §.

Vid avgång från tjänst av anledning, som i 6 § d) sägs, utgår hel pension med enahanda belopp, som det vid tiden för olycksfallet för tjänstinnehavaren gällande pensionsunderlag.

Har tjänstinnehavare, som avgår på grund av någon av övriga i 6 § intagna bestämmelser, uppnått det i 5 § för rätt till hel pension stadgade antal tjänstår, utgår till den tjänstinnehavare hel pension; i annat fall vare han, därest tjänstårens antal icke understiger tio, berättigad erhålla pension till avkortat belopp i förhållande till det mindre antalet tjänstår; dock att vid avgång från tjänst av anledning, som i 6 § c) sägs, pensionen icke i något fall må understiga sjuttiofem procent av hel pension.

Tjänstinnehavare, som vid uppnåendet av den i 5 § stadgade levnadsålder icke kan räkna tio tjänstår och alltså icke då är berättigad till erhållande av pension, må icke heller sedermera komma i åtnjutande av sådan, även om han på grund av stadgandet i 6 § b) tillåtes att kvarstå i tjänsten efter nämnda levnadsålders inträde.

Om den, som är berättigad till pension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i reglemente för kassa för pensionering av i statens

tjänst anställd icke ordinarie personal, räknas sistnämnda pension som del av den honom enligt denna lag tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, avser det framlagda förslaget,

dels ändring i pensionslagens bestämmelser i fråga om rätt till pension för assistenter åt yrkesinspektörerna samt för underinspektörer,
dels beredande av pensionsrätt för länspolismästare och landsfiskaler,
dels ock tillägg till § 7 i pensionslagen, avseende pensionsrätten i visst fall för ordinarie befattningshavare vid statens järnvägar m. m.

Vad först angår förslaget om pensionsrätt för åtskilliga nyinrättade assistentbefattningar åt yrkesinspektörerna och underinspektörsbefattningar, avser detsamma, att pensionsrätt för dessa nya befattningshavare skulle, i likhet med vad som för närvarande gäller för yrkesinspektörerna, inträda vid uppnådda 65 levnads- och 25 tjänstår.

Vid granskning av förevarande förslag har utskottet för sin del icke funnit något att däremot erinra.

Vidkommande förslaget om pensionsrätt för länspolismästare och landsfiskaler vill utskottet erinra därom, att riksdagen, på hemställan av andra särskilda utskottet, beslutit sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av fögderiförvaltningen m. m., att titeln landsfogde för den nye funktionären inom fögderiförvaltningen skulle införas i stället för den av Kungl. Maj:t föreslagna benämningen länspolismästare. Bankoutskottet har för sin del funnit den föreslagna bestämmelsen att såväl landsfogdar som landsfiskaler skulle erhålla rätt att komma i åtnjutande av hel pension vid uppnådda 65 levnads- och 35 tjänstår vara väl motiverad.

Beträffande slutligen det föreslagna tillägget till § 7 i den civila pensionslagen sammanhänger denna fråga med Kungl. Maj:ts proposition nr 222 med förslag till bestämmelser angående rätt till pension för vissa

å extra stat upptagna befattningshavare vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk. Denna proposition har numera i allt väsentligt blivit av riksdagen bifallen. Vid sådant förhållande finner sig utskottet böra tillstyrka bifall även till förslaget i nu förevarande avseende.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Stockholm den 12 juni 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Hallin, Neiglick, Gustafsson*, friherre *Langenskiöld, Ekman, Wickman* samt

av andra kammaren: herrar friherre *Adelsvärd, Vahlquist, Söderberg* i Hobborn, *Edbom, Lindvall, Borggren* och *Jonsson* i Hå.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Härigenom förordnas, att 5 och 7 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:
för manlig tjänst innehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår;
för kvinnlig tjänst innehavare vid uppnådda sextio levnadsår och trettio tjänstår; dock att sådan rätt inträder:
a) för ämneslärarinna vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;
b) för yrkesinspektris: vid sextio levnads- och tjugu tjänstår;
c) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien eller Brasilien minst fem år, samt för mästerlots och lots: vid sextio levnads- och trettio tjänstår;
d) för provinsialläkare: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;
e) för fyringenjör och verkmästare vid lotsstyrelsen, befälhavare å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maskinist och uppbördsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reservfyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare samt fyrbiträde, övermontör, stationsmästare, maskinist och montör samt sluss-, bro-, kanal- och hamnvakter vid statens vattenfallsverk, betjänte vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjuguttre tjänstår;

g) för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, anställda såsom överingenjör vid kanalverk och driftingenjör vid kraftverk, för yrkesinspektör och *assistent åt yrkesinspektör ävensom underinspektör*, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institut, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogsskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lanthushållningen samt länsveterinärer: vid 65 levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettitre tjänstår;

i) för bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, postvaktbetjänte, följande till statens vattenfallsverk hörande tjänstemän, nämligen överingenjörsassistent, distriktsingenjör, kanalingenjör, kanalinspektör, driftsverkmästare, instrumentmakare, reparationsmästare, förman och maskinskötare, *landsfogde och landsfiskal*, betjänte vid tullverkets lokalförvaltning, skogsförvaltare och skogsvaktare, vid universitetet i Uppsala, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e) och g) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten samt föreståndare och skogsrättare vid statens skogsskolor, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

k) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

l) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

7 §.

Vid avgång från tjänst av anledning, som i 6 § d) sägs, utgår hel pension med enahanda belopp, som det vid tiden för olycksfallet för tjänst innehavaren gällande pensionsunderlag.

Har tjänst innehavare, som avgår på grund av någon av övriga i 6 § intagna bestämmelser, uppnått det i 5 § för rätt till hel pension stadgade antal tjänstår, utgår till den tjänst innehavare hel pension; i annat fall vare han, därest tjänstårens antal icke understiger tio, berättigad erhålla pension till avkortat belopp i förhållande till det mindre antalet tjänstår; dock att vid avgång från tjänst av anledning, som i 6 § c) sägs, pensionen icke i något fall må understiga sjuttiofem procent av hel pension.

Tjänst innehavare, som vid uppnåendet av den i 5 § stadgade levnadsålder icke kan räkna tio tjänstår och alltså icke då är berättigad till erhållande av pension, må icke heller sedermera komma i åtnjutande av sådan, även om han på grund av stadgandet i 6 § b) tillåtes att kvarstå i tjänsten efter nämnda levnadsålders inträde.

Om den, som är berättigad till pension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i reglemente för kassa för pensionering av i statens tjänst anställd icke ordinarie personal, räknas sistnämnda pension som del av den honom enligt denna lag tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.
